

STANDARDY OCHRONY DZIECI W DUSZPASTERSTWIE PARAFIALNYM

DIECEZJA OPOLSKA

SPIS TREŚCI

Preambuła.....	3
Podstawy prawne polityki ochrony dzieci.....	5
Słowniczek.....	5
Osoby, ich funkcje w Kościele.....	5
Organizacja posługi Kościoła.....	6
Dzieci i osoby bezbronne.....	6
Różne formy przemocy.....	7
Przestępstwa motywowane seksualnie.....	9
Wsparcie – zespół ds. prewencji i jego praca.....	9
Osoby dramatu.....	11
Formy przemocy dziecka.....	11
Kodeks zachowań – wybrane zasady chroniące.....	12
Czas i przestrzeń spotkań.....	13
Komunikacja.....	13
Sakramenty.....	14
Wycieczki pielgrzymki i rekreacja.....	14
Wybrane właściwe zachowania w naszym kręgu kulturowym.....	15
Zachowania niedozwolone.....	15
Struktura odpowiedzialności rekrutacja osób i edukacja.....	16
Do obowiązków proboszcza należy.....	16
Obowiązki duszpasterza dzieci.....	18
Uwzględnienie potrzeb osób z niepełnosprawnościami.....	19
Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci i osób bezradnych.....	19
Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w parafii.....	20
Zasady podczas odwiedzin duszpasterskich z udziałem dzieci lub osób bezradnych.....	21
Edukacja dzieci oraz osób bezradnych w ochronie swoich granic.....	23
Szkolenie i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką.....	24
Procedury postępowania w sytuacji zgłoszenia krzywdy.....	26
Procedura interwencji w sytuacji zgłoszenia krzywdy.....	27
Pomoc osobom skrzywdzonym.....	29
Pomoc sprawcy.....	30
Postanowienia końcowe.....	31

PREAMBUŁA

W PARAFII

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA
PW. św. Apostołów Piotra i Pawła
48-300 Nysa, ul. Bracka 18
tel. 77 448 46 70, fax 77 448 46 71
REGON 531571355, NIP 753-20-22-425

---

pełna nazwa parafii i miejscowości

ZOSTAŁY PRZYJĘTE STANDARDY OCHRONY DZIECI.

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku prawnego dotyczącego wprowadzenia we wszystkich instytucjach, w których przebywają dzieci, standardów ich ochrony przed krzywdzeniem, zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606), zwana potocznie „Ustawą Kamilka”, która nakłada obowiązek wdrożenia standardów ochrony dzieci we wszystkich instytucjach pracujących z małoletnimi.

Kościół przyjmuje i wdraża w swoich placówkach zasady ochrony dzieci przed przemocą. To zaangażowanie nie jest przypadkowe. Przez nie Kościół realizuje misję powierzoną mu przez Pana Jezusa, aby nie zginęło żadne z tych najmniejszych (Mt 18,10). W oparciu o tę ewangeliczną misję uznaje, że dobro dziecka jest najważniejsze. Ludzie Kościoła przyjmują nie tylko ustawę, lecz przede wszystkim moralną odpowiedzialność za ochronę i promowanie dobra wszystkich dzieci oraz zobowiązują się dołożyć wszelkich starań, aby zapewnić bezpieczne środowisko, w którym dzieci są szanowane i doceniane. Niedopuszczalne jest bowiem stosowanie przez kogokolwiek wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Wszyscy jesteśmy więc zobowiązani do uczenia się rozpoznawania tych, którzy potrzebują pomocy i wsparcia oraz bezzwłocznego podejmowania działań w przypadku podejrzeń lub ujawnienia okoliczności, które mogą wskazywać, że dziecku zagraża lub dzieje się krzywda. Kościół działa sprawnie i zgodnie z procedurami, aby zapewnić dzieciom skuteczną pomoc i wsparcie na jak najwcześniejszym etapie. Posiadając odpowiednią wiedzę i mając świadomość zagrożeń, Kościół może w odpowiedni sposób zapobiec krzywdzie i skutecznie ochronić przed nią dzieci oraz osoby bezradne.

Parafia jako podstawowa komórka instytucjonalna Kościoła wyróżnia się specyficznymi obszarami działania. Odprawiane są w niej liczne nabożeństwa i uroczystości oraz sprawowane są sakramenty. W parafii żegnamy naszych zmarłych. Odwiedziny chorych oraz wizyty duszpasterskie dają okazję do wglądu m.in. w sytuację rodzinną, materialną parafian, również w kontekście zauważenia krzywdy i przemocy, a co za tym idzie, dają możliwość podjęcia odpowiednich kroków zapobiegawczych lub interwencji. W parafii funkcjonują różne grupy duszpasterskie obejmujące formację dzieci, odbywają się zbiórki ministrantów, lektorów, wyjazdy parafialne z księdzem, np. pielgrzymki. Proboszcz oraz jego pomocnicy (księża wikariusze, rezydenci) zazwyczaj towarzyszą parafianom przez wiele lat ich rozwoju religijnego.

To w parafii głównie toczy się życie sakramentalne wiernych. Rodzice w zaufaniu przyprowadzają swoje dzieci do parafii i oczekują, że będą tam one bezpieczne. Parafianie są osobami w różnym wieku, w różnej sytuacji rodzinnej, zawodowej, a duszpasterze oraz osoby pracujące na rzecz parafii mają nierzadko wgląd w ich potrzeby oraz możliwość niesienia im pomocy. Z tego powodu standardy ochrony dzieci w obszarze parafialnym zostały poszerzone o ochronę osób dorosłych i nie dotyczy to wyłącznie osób zależnych, bezbronnych, lecz wszystkich. Mają one za zadanie chronić przed wszelkiego rodzaju nadużyciami i formami przemocy, w tym także wykorzystaniem seksualnym. Działają w obie strony – chronią zarówno parafian, jak i osoby duchowne, pracowników i wolontariuszy parafii.

Ten szeroki zakres działalności oraz wielość osób zaangażowanych w życie parafialne, mogących mieć dostęp do dzieci i młodzieży oraz posiadających wgląd w prywatne życie parafian, zobowiązuje nas do szczegółowego opracowania zasad ochronnych. Dokument zawierający standardy ochrony dzieci i osób bezradnych w parafii aktualizowany jest co dwa lata. Ewaluacja dokumentu dokonywana jest w danej placówce przez osobę odpowiedzialną za prewencję we współpracy z proboszczem i osobami wyznaczonymi przez proboszcza, a następnie konsultowana z osobami zaangażowanymi w duszpasterstwo parafialne. Następnie jest zatwierdzana przez osobę odpowiedzialną w diecezji za prewencję.

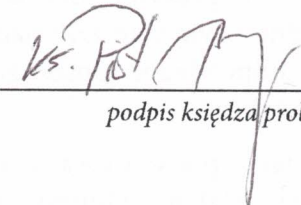
Wywiązując się z wymogów prawnych, a nade wszystko z wymogów moralnych płynących z ewangelicznej misji Kościoła w naszej parafii przyjmujemy następujące STANDARDY OCHRONY DZIECI. Wchodzą one w życie z dniem podpisania przez księdza proboszcza. Stanowią obowiązujący dokument we wszystkich działaniach parafii, które dotyczą pracy z dziećmi oraz osobami bezradnymi, narażonymi na krzywdzenie.

Niniejsza wersja Standardów jest drugą edycją dokumentu, opracowaną po przeprowadzeniu ewaluacji w parafiach Diecezji Opolskiej. Ewaluacja objęła analizę dotychczasowego funkcjonowania procedur, konsultacje z proboszczami, osobami odpowiedzialnymi za prewencję oraz przedstawicielami grup parafialnych. Wnioski z tego procesu pozwoliły udoskonalić zapisy, dostosować je do aktualnych przepisów prawa, wytycznych Kościoła oraz realnych potrzeb duszpasterstwa parafialnego. Nowa wersja uwzględnia także doświadczenia wynikające z praktyki stosowania poprzednich standardów oraz rekomendacje zgłoszone przez osoby zaangażowane w ochronę dzieci i osób bezradnych.

01.10.2025

data

podpis księdza proboszcza

PODSTAWY PRAWNE POLITYKI OCHRONY DZIECI

Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw („Ustawa Kamilka”) (Dz.U. 2023 poz. 1606)

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 535 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 23 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.)

SŁOWNICZEK OBJAŚNIENIE TERMINÓW

OSOBY, ICH FUNKCJE W KOŚCIELE

biskup – w Kościele łacińskim biskup, arcybiskup oraz zrównani z nim w prawie: ordynariusz ordynariatu polowego i prałat prałatury personalnej; w Kościołach wschodnich hierarcha

duchowny – biskup, prezbiter (potocznie nazywany księdzem), diakon.

ksiądz, kapłan, prezbiter – duchowny katolicki posiadający święcenia prezbiteratu.

organizator wyjazdu – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka nieposiadająca osobowości prawnej uprawniona do organizacji wyjazdu dzieci (także osób bezradnych).

osoby konsekrowane – osoby zakonne; członek instytutów zakonnych lub świeckich albo stowarzyszeń życia apostołskiego.

osoba świecka – członek Kościoła katolickiego i personel kościelny, oprócz duchownych i osób konsekrowanych.

personel kościelny – duchowny, osoba konsekrowana lub osoba świecka wykonujące czynności w ramach działalności związanej z funkcjonowaniem parafii.

proboszcz – mianowany przez biskupa duszpasterz i zarządca parafii.

szafarz nadzwyczajny Komunii Świętej – osoba świecka lub konsekrowana ustanowiona na stałe (lub na czas określony) do udzielania Komunii Świętej podczas czynności liturgicznych lub zanoszenia jej chorem.

wolontariusz – osoba, która na rzecz innych osób lub danej grupy społecznej dobrowolnie i bezpłatnie świadczy pracę; bezpłatnie znaczy bez wynagrodzenia materialnego.

ORGANIZACJA POSŁUGI KOŚCIOŁA

diecezja – diecezja, archidiecezja, ordynariat polowy lub prałatura personalna Kościoła łacińskiego i eparchia Kościoła wschodniego.

duszpasterstwo – zorganizowana działalność zbawcza Kościoła, polegająca na służbie wobec człowieka przez głoszenie słowa Bożego, sprawowania ofiary i sakramentów oraz interpersonalne kontakty religijne. Duszpasterstwo umożliwia zarówno włączenie się we wspólnotę z Bogiem w Trójcy Świętej jedynym i z ludźmi przez Jezusa Chrystusa w zmieniających się warunkach życia w celu osiągnięcia pełni eschatycznej, jak i trwania w niej.

duszpasterstwo pozaparafialne – duszpasterstwo przekraczające granice parafii.

klerykalizm – postawa wobec duchownych lub osób konsekrowanych charakteryzująca się nadmiernym szacunkiem i przekonaniem o ich wyższości moralnej.

parafia – określona wspólnota wiernych, utworzona w diecezji na sposób stały, nad którą pasterską i materialną pieczę, pod władzą biskupa, powierza się proboszczowi.

DZIECI I OSOBY BEZBRONNE

dziecko – osoba poniżej 18. roku życia.

dziecko doświadczające wykorzystania seksualnego – każde dziecko w wieku bezwzględnej ochrony, jeśli osoba dojrzała seksualnie, czy to przez świadome działanie, czy też przez zaniedbywanie swoich społecznych obowiązków lub obowiązków wynikających ze specyficznej odpowiedzialności za dziecko, dopuszcza do zaangażowania dziecka w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest zaspokojenie potrzeb osoby dorosłej.

małoletni – w rozumieniu polskiego prawa cywilnego osoba, która nie ukończyła 18 lat lub nie zawarła małżeństwa.

nieletni – w rozumieniu prawa karnego osoba, która w momencie popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła 17. roku życia.

opiekun – rodzic, opiekun prawny lub inna osoba (wyznaczona przez rodzica lub opiekuna prawnego) sprawująca pieczę nad dzieckiem, uprawniona do reprezentacji dziecka.

opiekun prawny – osoba wyznaczona przez sąd opiekuńczy w sytuacji braku rodziców lub niemożności sprawowania przez nich władzy rodzicielskiej.

osoba bezradna – każda osoba znajdująca się w stanie niepełnosprawności, upośledzenia fizycznego lub psychicznego albo pozbawiona wolności osobistej, która w rzeczywistości, nawet sporadycznie, ogranicza jej zdolność zrozumienia, chęci lub przeciwstawienia się przestępstwu w inny sposób.

rodzic – działa z mocy prawa jako przedstawiciel ustawowy dziecka w ramach władzy rodzicielskiej.

wiek bezwzględnej ochrony – granica wieku określona w prawie polskim, wynosząca 15 lat, poniżej której każda forma obcowania płciowego, innej czynności seksualnej lub doprowadzenia małoletniego do poddania się takim czynnościom jest zabroniona i stanowi przestępstwo, niezależnie od jego zgody czy inicjatywy.

zgoda opiekuna – zgoda rodzica albo opiekuna prawnego.

RÓŻNE FORMY PRZEMOCY

bullying – znęcanie, zastraszanie, prześladowanie werbalne, społeczne, a także fizyczne.

cyberprzemoc – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, chatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, *trolling*), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (*cyberstalking*), ujawniania tajemnic (*outing*).

gaslighting – przemoc psychiczna polegająca na manipulowaniu drugą osobą w taki sposób, że ofiara przemocy z czasem przestaje ufać swoim osądom, staje się zdezorientowana, załęczniona i traci zaufanie do swojej pamięci czy percepcji. Jeśli manipulacja jest stosowana stale i metodycznie, może w końcu doprowadzić do tego, że ofiara zacznie kwestionować swoje zdrowie psychiczne. W ten sposób manipulator przejmuje nad nią całkowitą kontrolę.

grooming – zachowania mające na celu izolację osoby, uczynienie jej zależną, skłonną do zaufania i bardziej podatną na agresywne zachowanie.

molestowanie – działanie naruszające godność innej osoby, polegające na niepożądanym zachowaniu o charakterze fizycznym, werbalnym lub niewerbalnym, które ma na celu lub skutkuje poniżeniem, upokorzeniem, zastraszeniem lub naruszeniem integralności cielesnej i psychicznej tej osoby. Molestowanie może mieć charakter seksualny lub nieseksualny.

nadużycie – postępowanie lub czyn niezgodny z przyjętymi normami postępowania.

nadużycie władzy – nadużycie stanowiska, funkcji lub obowiązku w celu wykorzystania innej osoby. Może przybierać różne formy i obejmować sytuacje, w których dana osoba ma władzę nad inną osobą na mocy swojego związku (np. pracodawca i pracownik, nauczyciel i uczeń, trener i sportowiec, opiekun i dziecko, duchowny/osoba konsekrowana i parafianin) i wykorzystuje tę władzę na swoją korzyść.

przemoc domowa – jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, naruszające godność, nietykalność

cielesną, wolność, w tym wolność seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

przemoc duchowa – odwoływanie się do przekonań religijnych i wiary osoby w celu wyrządzenia jej szkody.

przemoc emocjonalna – forma przemocy mająca miejsce w bliskich związkach. Przemoc emocjonalna jest definiowana jako molestowanie, które ma miejsce, gdy dana osoba jest poddawana zachowaniom lub działaniom mającym na celu jej kontrolowanie, z zamiarem wyrządzenia jej krzywdy emocjonalnej lub strachu, poprzez manipulację, izolację lub zastraszanie.

przemoc fizyczna – przemoc, w wyniku której dziecko doznaje fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone.

przemoc psychiczna – przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja wobec dziecka, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania, są to m.in. niedostępność emocjonalna, zaniedbywanie emocjonalne, relacja z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeżenie lub nieuznanie indywidualności dziecka i jego granic psychicznych.

przemoc wobec dzieci – wszelkie formy złego traktowania fizycznego, emocjonalnego, wykorzystywania seksualnego, zaniedbania lub niedbałego traktowania, wyzysku komercyjnego lub innego, skutkujące rzeczywistą lub potencjalną szkodą dla zdrowia, przetrwania, rozwoju lub godności dziecka w kontekście relacji odpowiedzialności, zaufania lub siły.

seksizm – uprzedzenie lub dyskryminacja ze względu na płeć.

seksualizacja – proces, w wyniku którego wartościowanie drugiej osoby oraz siebie dokonywane jest przez pryzmat atrakcyjności seksualnej, uprzedmiotowienia osoby pod względem seksualnym lub narzucanie seksualności w niewłaściwy sposób.

uwikłanie – każda relacja, w której ktoś doświadcza strachu, lęku, poczucia winy, poczucia krzywdy, frustracji, poniżenia, zniewolenia, zależności, dominacji, niemożności bycia sobą, nieszczerości, braku autentyczności, przemocy emocjonalnej, fizycznej, seksualnej czy ekonomicznej.

zaniedbanie – długotrwałe lub powtarzające się niewywiązywanie się z obowiązków opiekuńczych lub wychowawczych wobec małoletniego, skutkujące niezaspokajaniem jego podstawowych potrzeb fizycznych, emocjonalnych, zdrowotnych, edukacyjnych lub bezpieczeństwa. Zaniedbanie może być wynikiem działania umyślnego lub nieumyślnego, w tym braku odpowiedniej troski, opieki, ochrony lub nadzoru.

PRZESTĘPSTWA MOTYWOWANE SEKSUALNIE

cyberprzemoc – wszelka przemoc z użyciem technologii informatycznych i komunikacyjnych – komunikatorów, chatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, *trolling*), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (*cyberstalking*), ujawniania tajemnic (*outing*).

przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (art. 197-205 k.k.) – zgwałcenie (art. 197), wykorzystanie seksualne osoby bezradnej lub niepoczytalnej (art. 198), seksualne wykorzystanie zależności (art. 199), seksualne wykorzystanie dziecka (art. 200), uwodzenie dziecka poniżej lat 15 z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej (art. 200a), propagowanie pedofilii (art. 200b), kazirodztwo (art. 201), pornografia (art. 202), zmuszanie do prostytucji (art. 203), czerpanie zysku z cudzego nierządu (art. 204).

przestępstwo kanoniczne wykorzystania seksualnego (wg Kodeksu Prawa Kanonicznego) – kanoniczne przestępstwa wykorzystywania seksualnego popełniane przez duchownych lub osoby konsekrowane, którymi są: zmuszanie kogoś, za pomocą przemocy, groźby lub nadużycia władzy, do wykonywania lub poddawania się czynnościom seksualnym; wykonywanie czynności seksualnych z dzieckiem lub osobą bezbronną; produkcję, wystawianie, posiadanie lub dystrybucję, w tym drogą elektroniczną, pornografii z udziałem dzieci, a także werbowanie lub nakłanianie dziecka lub osoby bezradnej do udziału w tworzeniu pornografii popełnione przez duchownych lub osoby konsekrowane.

Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – to wykaz obywateli polskich, którzy dopuścili się przestępstwa z pobudek seksualnych, wprowadzony na mocy ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym; składa się z Rejestru publicznego, Rejestru z dostępem ograniczonym i Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Składa się z Rejestru publicznego i Rejestru z dostępem ograniczonym (<https://rps.ms.gov.pl/>).

WSPARCIE – ZESPÓŁ DS. PREWENCJI I JEGO PRACA

dane osobowe – wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania żyjącej osoby fizycznej, a także poszczególne informacje, które w połączeniu ze sobą mogą prowadzić do zidentyfikowania tożsamości danej osoby. Przykładowe dane osobowe: imię i nazwisko, adres zamieszkania, adres e-mail z imieniem i nazwiskiem, numer dowodu tożsamości, dane o lokalizacji, adres IP, dane przechowywane przez szpital lub lekarza, które mogą jednoznacznie wskazywać tożsamość danej osoby.

Delegat Biskupa ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży – osoba działająca z wyraźnego polecenia biskupa, przyjmująca zgłoszenia o nadużyciach seksualnych osób duchownych względem dzieci i osób bezradnych; pomaga poszkodowanym w uzyskaniu niezbędnej pomocy psychologicznej, prawnej i duszpasterskiej.

Duszpasterz Osób Skrzywdzonych – kapłan mający za zadanie wspierać osoby pokrzywdzone, ich najbliższych oraz środowiska dotknięte przestępstwem wykorzystania seksualnego małoletnich ze strony duchownych.

kompetencje miękkie – umiejętności psychospołeczne, np. komunikatywność, asertywność.

konflikt interesów – sytuacja (postrzegana lub rzeczywista), w której powstaje konflikt pomiędzy obowiązkami służbowymi danej osoby a jej prywatnymi interesami, który może mieć wpływ na wykonywanie tych obowiązków; taki konflikt zazwyczaj wiąże się z przeciwstawnymi zasadami lub niezgodnymi życzeniami lub potrzebami i może wystąpić, gdy osoba pełni wiele ról.

Koordinator ds. Prewencji w Ochronie Małoletnich i Bezradnych – osoba działająca z wyraźnego polecenia biskupa do planowania, wdrażania, monitorowania i koordynowania działań mających na celu zapobieganie krzywdzeniu, wykorzystywaniu lub zaniedbywaniu dzieci i osób bezradnych. Koordynator zapewnia zgodność procedur z obowiązującymi przepisami prawa i standardami ochrony, prowadzi szkolenia, udziela wsparcia pracownikom i wolontariuszom w zakresie reagowania na sytuacje zagrożenia oraz jest punktem kontaktowym dla osób zgłaszających naruszenia bezpieczeństwa.

lojalność środowiskowa – silna lojalność wobec danego środowiska, grupy ludzi, wspólnoty, instytucji, przełożonego, która może przyjmować formy pozytywne (np. dochowanie tajemnicy) lub negatywne (np. niereagowanie bądź zaprzeczanie przemocy).

Niebieska Linia – dokument służbowy wypełniany przez funkcjonariusza policji w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie, który służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie, ocenie zagrożenia dalszą przemocą, oraz jako dowód w sprawach sądowych <https://www.niebieskalinia.info>.

osoba odpowiedzialna za interwencję – zarządca placówki (w parafii jest to proboszcz) odpowiedzialny za podejmowanie interwencji w przypadku zaistnienia przemocy.

osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego, danej grupy parafialnej, sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dzieci.

Osoba Zaufania – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego, ciesząca się zaufaniem i odpowiednio przygotowana, odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach dotyczących przemocy.

procedura „Niebieskie Karty” – jest narzędziem, którego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej, obejmuje też współpracę przedstawicieli różnych instytucji i podmiotów, które są zobowiązane do reagowania w przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu przemocy domowej.

wniosek o wgląd w sytuację rodziny – pismo może zostać złożone przez każdą osobę fizyczną i prawną, która chce, aby sąd zbadał aktualną sytuację rodzinną. Wniosek nie podlega żadnej opłacie sądowej, może być złożony w każdej chwili i w przypadku jego odrzucenia przez sąd nie rodzi żadnych negatywnych konsekwencji wobec wnioskodawcy.

OSOBY DRAMATU

oskarżony – osoba, której postawiono zarzuty karne.

osoba pokrzywdzona – osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo.

osoby pokrzywdzone przemocą w rodzinie – osoby najbliższe, inne osoby pozostające w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc.

podejrzany – osoba, na którą złożono skargę.

przestępca seksualny – osoba, która przyznała się do wykorzystania seksualnego lub której odpowiedzialność za wykorzystanie została orzeczona przez właściwy sąd.

skarżący – każda osoba składająca skargę, która może zawierać zarzut, podejrzenie, obawę lub zgłoszenie naruszenia prawa.

FORMY PRZEMOCY DZIECKA I OSOBY BEZRADNEJ

przemoc wobec dzieci – wszelkie formy złego traktowania fizycznego i/lub emocjonalnego, wykorzystywania seksualnego, zaniedbania lub niedbałego traktowania, wyzysku komercyjnego lub innego, skutkujące rzeczywistą lub potencjalną szkodą dla zdrowia, przetrwania, rozwoju lub godności dziecka w kontekście relacji odpowiedzialności, zaufania lub siły. Dzieli się powszechnie na pięć podtypów: przemoc fizyczna, znęcanie się emocjonalne/psychiczne, zaniedbanie, narażenie na przemoc w rodzinie, wykorzystywanie seksualne.

- **przemoc fizyczna** to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
- **przemoc psychiczna i emocjonalna** to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja wobec dziecka, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in. niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeżenie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i jego granic psychicznych.
- **zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych/psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
- **wykorzystywanie seksualne dziecka** – wykorzystanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze

względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby. Obejmuje zachowania z kontaktem fizycznym (w tym penetracyjne) oraz bez kontaktu fizycznego, może wtedy przybrać formę seksualizacji, robienia zdjęć lub filmów wideo przedstawiających dzieci o charakterze jednoznacznie seksualnym, zmuszania dzieci do oglądania czynności seksualnych lub wzięcia w nich udziału lub zmuszania dzieci do uprawiania seksu lub angażowania się w czynności seksualne z innymi dziećmi lub dorosłymi. Obejmuje również wyzyskiwanie seksualne dzieci, czyli czerpanie zysku np. z pornografii z udziałem dzieci lub prostytutce dziecięcej.

- **grooming** – zachowania, których celem jest przygotowanie dziecka do wykorzystywania seksualnego. Obejmuje nawiązanie szczególnej relacji z dzieckiem, często także manipulowanie rodzicami i innymi dorosłymi oraz osłabianie ich czujności, aby myśleli, że relacja z dzieckiem jest normalna i pozytywna.
- **przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, bullying)** – występuje, gdy dziecko doświadcza przemocy ze strony rówieśników – zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem technologii komunikacyjnych. Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów) oraz elektroniczną (złośliwy SMS lub e-mail, wpis w mediach społecznościowych, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę).

KODEKS ZACHOWAŃ

WYBRANE ZASADY CHRONIĄCE W OBSZARZE PARAFIALNYM

Dziecko, rozwijając się, konstituuje siebie jako osobę. Potrzebuje do tego opieki, troski, serdeczności, kształcenia i wychowania. Dzieje się to w rodzinie, ale również poprzez relacje z autorytetami oraz wartościami przekazywanymi w środowisku rówieśniczym i wychowawczym. Wszelkie oddziaływanie wychowawcze zawsze musi się dokonywać z poszanowaniem woli rodziców bądź prawnych opiekunów. Wprawdzie niemożliwe jest stworzenie wyczerpującej listy zachowań niepożądanych, ani też wskazanie precyzyjnych granic wszystkich zachowań, należy jednak kierować się poniższymi wskazówkami oraz ludzką roztropnością i ewangeliczną wrażliwością.

Kodeks dotyczy wszystkich osób zaangażowanych w działalność parafii: duchownych, świeckich pracowników, wolontariuszy, liderów wspólnot i innych osób mających kontakt z dziećmi.

CZAS I PRZESTRZEŃ SPOTKAŃ

- Dzieci powinny zawsze pozostawać pod opieką osoby dorosłej lub przynajmniej za wiedzą i aprobatą rodzica lub opiekuna.
- Wszystkie spotkania z dziećmi na terenie parafii powinny być organizowane w miejscach oficjalnych, ogólnodostępnych, bezpiecznych i przygotowanych odpowiednio do przedsięwziętej aktywności.
- Nie można przebywać z dzieckiem sam na sam w warunkach odizolowanych. Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania, nie może się ono odbywać w sekrecie (zalecane powiadomienie rodziców lub przełożonego) i w odpowiednich warunkach.
- Osoba przeprowadzająca spotkanie powinna zatroszczyć się o transparentność (np. przeszklone lub uchylone drzwi pomieszczenia, które nie mogą być zamknięte na klucz, obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, powiadomienie innych osób o spotkaniu itp.).
- Indywidualnych spotkań z dziećmi nie wolno w nieroztropny sposób mnożyć ani przedłużać. Spotkania takie nie powinny odbywać się w późnych godzinach wieczornych (wieczorem lub nocą).
- Dzieci nie mogą przebywać w parafialnych pomieszczeniach mieszkalnych.
- Dzieci nie mogą towarzyszyć duszpasterzom w miejscach lub w sprawach niezwiązanych ze sprawowaniem posługi lub formacją.
- Podczas pełnienia funkcji wychowawczych opiekunowie nie mogą pozostawać pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.
- Dzieci na terenie parafii nie mogą przebywać pod wyłączną opieką innego dziecka, chyba że inaczej stanowią regulaminy religijnych ruchów duszpasterstwa pozaparafialnego, np. Ruchu Światło-Życie, KSM, w tym wypadku stosuje się standardy opracowane przez te grupy. Osoby te powinny być odpowiednio uformowane, przygotowane i pełnić posługę pod okiem dorosłych.
- Jeśli spotkania formacyjne, np. przygotowanie do bierzmowania, odbywają się w domach wybranych rodzin, również muszą być przeprowadzane w grupie, nigdy indywidualnie.
- Zakazuje się przewożenia dzieci prywatnymi samochodami, bez wiedzy i wyraźnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych.

KOMUNIKACJA

Komunikacja z dziećmi powinna być prowadzona wyłącznie na oficjalnych kanałach (np. grupy parafialne, służbowe e-maile).

- Niewłaściwe jest skracanie dystansu przez przechodzenie na „ty” osoby dorosłej z dzieckiem.
- Należy dbać o czystość, przejrzystość i poziom języka. W obecności dzieci niedopuszczalne jest stosowanie wulgaryzmów, przekleństw i innych sformułowań powszechnie uznawanych za niewłaściwe i niegrzeczne.
- W prywatne życie dziecka wolno ingerować tylko w takim wymiarze, w jakim wymaga tego

konkretny problem.

- W przypadku konieczności podjęcia rozmów na temat seksualności należy wykazać się delikatnością i roztropnie rozeznaczyć, czy takiej rozmowy nie powinien przeprowadzić specjalista.
- W obecności dzieci nie wolno wypowiadać treści i żartów o podtekście seksualnym.
- Zabronione jest prezentowanie dzieciom treści obscenicznych, erotycznych, pornograficznych lub mających choćby podtekst seksualny, zawierających sceny brutalnej przemocy bądź nieodpowiednich do wieku i wrażliwości odbiorców w jakikolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia.
- Niedozwolone jest stosowanie przemocy fizycznej oraz psychicznej, takiej jak: poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, dokuczanie, szykanowanie, znęcanie się itp., zarówno w bezpośrednich kontaktach, jak i za pośrednictwem środków komunikacji.
- Niedopuszczalne są wszelkiego rodzaju nadużycia duchowe, przede wszystkim w obszarze spowiedzi, kierownictwa duchowego itp.
- Każdy przypadek przemocy fizycznej, psychicznej (emocjonalnej) czy seksualnej pomiędzy dziećmi wymaga natychmiastowej reakcji ze strony opiekunów.
- Nie wolno dotykać dzieci wbrew ich woli ani w sposób nieadekwatny do relacji duszpasterskich lub wychowawczych.

SAKRAMENTY

- Sakrament pokuty i pojednania, a także spotkania związane z towarzyszeniem duchowym powinny odbywać się w miejscach do tego wyznaczonych (konfesjonał lub miejsce osobne, ale widoczne). Jeśli nie można zachować tej zasady (np. w czasie wakacji, pielgrzymki czy przy spowiedzi osoby chorej czy z niepełnosprawnością), należy zadbać o to, by spowiednik i penitent byli dostępni (drzwi pomieszczenia nie mogą być zamknięte na klucz) lub widoczni dla innych osób (np. odejście od grupy, przeszklenia w drzwiach, uchylone drzwi do pomieszczenia).
- Niedopuszczalne jest spowiadanie lub tzw. rozmowy duchowe w pokojach prywatnych i mieszkalnych.
- Zaleca się, aby odwiedziny chorych (dotyczy księży oraz szafarzy i wolontariuszy) odbywały się w obecności osoby trzeciej (np. kogoś z rodziny, z sąsiedztwa, osoby posługującej w parafii).
- Do udziału w wizytach duszpasterskich (tzw. kolędowych) należy zapraszać tylko takie osoby (służba liturgiczna, organista, zakrystianin, kościelny), które wykazują się odpowiednią dojrzałością np. w obszarze zachowania dyskrecji.

WYCIECZKI, PIELGRZYMKI I REKREACJA

W przypadku wyjazdów zagranicznych należy upewnić się, że spełnione są także wymagania formalne (ubezpieczenia, zgody rodziców w języku obcym, kontakty alarmowe).

- Wszelkie zorganizowane wycieczki, obozy, pielgrzymki i inne podobne formy spędzania

czasu mają odbywać się zgodnie z wszelkimi odnośnymi przepisami państwowymi.

- Zorganizowane formy spędzania czasu ma cechować transparentność. Rodzice lub opiekunowie prawni mają mieć pełny dostęp do informacji na temat organizacji wyjazdu, obowiązujących regulaminów a także możliwość kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z organizatorem.
- Podczas wyjazdów parafialnych opiekunowie nie mogą nocować w tym samym pomieszczeniu co podopieczni. Jeżeli wspólnego noclegu wymaga charakter wyjazdu (np. wycieczka i nocowanie w terenie w dużych wieloosobowych namiotach wojskowych czy harcerskich, zasady dotyczące noclegu mają być zawarte w regulaminie wypoczynku).
- W sytuacji szczególnej, wymagającej od opiekuna pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, powinien on o tym fakcie zawiadomić inną osobę dorosłą, kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie.
- Szczególnie zadbać należy o ochronę dzieci w toaletach, łazienkach, przebieralniach czy szatniach.

WYBRANE WŁAŚCIWE ZACHOWANIA W NASZYM KRĘGU KULTUROWYM

- Uścisk dłoni lub delikatne objęcie, przytulenie, przybicie „piątki” czy „żółwika”.
- Delikatne poklepanie po ramionach lub plecach jako wyraz akceptacji wsparcia, pocieszenia.
- Dotyk ramion, rąk czy barku jako wyraz bliskości.
- Trzymanie się za ręce podczas zabawy, uspokojenia wzburzenia emocjonalnego, czy trzymanie za ręce dzieci w czasie spaceru.
- Siadanie w pobliżu małych dzieci, podnoszenie lub trzymanie na rękach dzieci do ok. 3. roku życia, przytulanie i branie na kolana małych dzieci za zgodą ich rodziców lub opiekunów (np. w przedszkolu) i najlepiej w ich obecności.
- Brak tolerancji dla zażywania i posiadania alkoholu, narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych przez dzieci i ich rodziców lub opiekunów.

ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE

- Wszelkie formy okazywania niechcianej czułości.
- Dotykanie piersi, pośladków, genitaliów i ich okolic (choćby przez bieliznę lub odzież).
- Pocałunki.
- Mocne i zamykające uściski, uniemożliwiające przerwanie kontaktu.
- Klepanie po pośladkach, udach, kolanach, głowie.
- Łaskotanie lub mocowanie się w dużej bliskości cielesnej.
- Masaże.

- Sadzanie na kolanach.
- Kładzenie się lub spanie obok.
- Ocieranie się.
- Seksualizacja i seksizm.
- Różne formy poniżania oraz mobbing.
- Używanie wulgaryzmów.
- Wszystkie inne, karalne, niestosowne, nieakceptowalne zachowania wobec drugiej osoby.
- Niedopuszczalne jest nawet symulowanie wszystkich wyżej wymienionych gestów, żartowanie z nich, rozmawianie i prezentowanie.

Wszystkie podejrzenia przemocy lub wykorzystania należy bezzwłocznie zgłaszać zgodnie z procedurą interwencji, a w sytuacji zagrożenia – odpowiednim służbom.

STRUKTURA ODPOWIEDZIALNOŚCI WEWNĄTRZ PARAFII REKRUTACJA OSÓB I EDUKACJA

Odpowiedzialnym za organizowanie, koordynowanie i czuwanie nad respektowaniem zasad ochrony małoletnich w parafii jest proboszcz parafii na jej terenie. Do obowiązków proboszcza należy wdrażanie w życie standardów ochrony przed przemocą. Za niezastosowanie się do standardów odpowiedzialność personalnie ponosi proboszcz parafii, również wobec prawa. Poza odpowiedzialnością za ogół standardów proboszcz, jego współpracownicy i inne osoby mają obowiązki i zadania personalne.

DO OBOWIĄZKÓW PROBOSZCZA NALEŻY:

1. **Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi i osobami bezradnymi w parafii.**
2. Każda osoba zaangażowana w parafii i mająca kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi ma obowiązek dostarczenia proboszczowi na jego wniosek informacji z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (<https://rps.ms.gov.pl/pl-PL/Public#/>) Dotyczy to również osób mających krótkotrwały kontakt z dziećmi na terenie parafii. Uzyskanie takich danych jest obowiązkowe.
3. Przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do działalności (np. wolontariackiej) związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi proboszcz ma obowiązek uzyskania od tej osoby informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX k.k. (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu)

i XXV k.k. (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości) oraz w zakresie art. 189a k.k. (handel ludźmi), art. 207 k.k. (znęcanie się nad osobą najbliższą lub pozostającą w stosunku zależności) oraz przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

4. Jeżeli osoba, z którą proboszcz chce nawiązać stosunek pracy lub dopuścić taką osobę do powyższej działalności, posiada obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, taka osoba musi przedłożyć proboszczowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa. Ponadto, taka osoba musi złożyć proboszczowi oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Polska oraz państwo, którego osoba jest obywatelem, oraz jednocześnie przedłożyć proboszczowi informację z rejestrów karnych tych państw. Jeżeli prawo powyższego państwa lub państw nie przewiduje wydanie informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, taka osoba składa proboszczowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV k.k., w art. 189a i art. 207 k.k. oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Ponadto taka osoba oświadcza, że wobec niej nie wydano innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi (**Załącznik 1**). Oświadczenie składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
5. Jeżeli parafia zatrudnia firmy z zewnątrz lub udostępnia im pomieszczenia, właściciel firmy musi przedstawić proboszczowi oświadczenie o sprawdzeniu swoich pracowników, którzy wejdą na teren parafii i będą mogli mieć kontakt z dziećmi, w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.
6. Proboszcz parafii powołuje Osobę Zaufania lub Zespół ds. Prewencji (należy do niego również tzw. osoba zaufana). Wskazane jest, aby były to cieszące się zaufaniem osoby świeckie, odpowiednio przeszkolone i kompetentne, które będą wiedziały, jakie działania w danej sytuacji są stosowne i konieczne. Osoby te ściśle współpracują z proboszczem miejsca, który personalnie ponosi odpowiedzialność za wdrażanie i przestrzeganie standardów oraz za działania interwencyjne. Współpracują również z osobami odpowiedzialnymi w diecezji/zgromadzeniu za prewencję, jak również z delegatem/delegatką ds. ochrony dzieci i młodzieży. Nie mogą być to osoby uwikłane w lojalność środowiskową lub w konflikt interesów, czyli osoby, które z racji funkcji lub relacji mogą być niezdolne do obiektywnego działania na rzecz ochrony dzieci. Odpowiadają za wprowadzenie standardów oraz uczestniczą w szkoleniach zgodnie z zasadami wskazanymi przez diecezję, do której parafia należy (każda parafialna grupa duszpasterska może mieć wyznaczoną do tego celu konkretną osobę).

7. Proboszcz parafii powołuje Osobę Zaufania, do której należy przyjmowanie zgłoszeń dotyczących nierespektowania standardów. Osoba zaufana nie może na własną rękę podejmować działań służących wyjaśnieniu podejrzeń i zarzutów lub weryfikacji zgłaszanych faktów. Obowiązuje ją zasada poufności (**Załącznik 4**). Powinna to być osoba faktycznie budząca zaufanie, posiadająca tzw. kompetencje miękkie, predysponujące ją do kontaktu z osobami skrzywdzonymi. Osoba Zaufania nie prowadzi dochodzenia – jej rola ogranicza się do przyjęcia zgłoszenia i przekazania go zgodnie z procedurą interwencji.
8. Osobą odpowiedzialną bezpośrednio za interwencję w przypadku zaistnienia przemocy jest zarządca placówki, w tym wypadku proboszcz parafii po konsultacji z delegatem. Powinien czynić to we współpracy z wymienionymi wyżej kompetentnymi osobami.
9. Wszelka działalność dotycząca ochrony oraz interwencji i pomocy musi być dokumentowana. Wpisów w rejestrze zdarzeń dokonują osoby bezpośrednio zaangażowane w daną aktywność, ale za bezpieczne przechowywanie notatek odpowiedzialny jest proboszcz. Rejestr zdarzeń (**Załącznik 3**) prowadzi się zgodnie z zasadami ochrony danych wrażliwych.
10. Każda osoba, która na zlecenie proboszcza ma kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci bądź z opieką nad dziećmi, musi podpisać oświadczenie o zapoznaniu się z polityką ochrony dzieci i zobowiązaniu do jej przestrzegania (**Załącznik 2**).
11. Brak wymaganych dokumentów skutkuje niedopuszczeniem do działań z udziałem dzieci na terenie parafii.

OBOWIĄZKI DUSZPASTERZY DZIECI:

1. Czuwać nad własną dojrzałością emocjonalną, psychiczną, duchową.
2. Starać się o dobór żywo wierzących, rzetelnych, zweryfikowanych i odpowiednio przeszkolonych osób do pełnienia funkcji animatorów, wychowawców itd.
3. Wspierać dzieci w ich rozwoju ku dojrzałości.
4. Dbać o respektowanie zasad kultury (wobec dzieci i między nimi).
5. Czuwać nad równym traktowaniem wszystkich dzieci, z uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb i osobistych uwarunkowań.
6. Dbać o przestrzeganie prawa do nienaruszalności cielesnej i prywatności.
7. Organizować działania duszpasterskie w miejscach bezpiecznych.
8. Utrzymywać możliwie żywy i transparentny kontakt z rodzicami dzieci.
9. Zapewniać przestrzeganie zasad ochrony prywatności, wizerunku i danych osobowych dzieci (**Załącznik 5**).

UWZGLĘDNIENIE POTRZEB OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Wszelkie procedury ochrony określone w niniejszym dokumencie obejmują także dzieci oraz osoby dorosłe z niepełnosprawnościami, niezależnie od rodzaju i stopnia tej niepełnosprawności (fizycznej, sensorycznej, intelektualnej, psychicznej). Osoby te, ze względu na swoją sytuację, mogą być szczególnie narażone na krzywdzenie, w tym na przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie.

Parafia zapewnia, aby:

1. Rozszerzona definicja ochrony – osoby z niepełnosprawnościami są traktowane jako osoby wymagające szczególnej troski i uwzględniane w definicji „osoby bezradnej” zgodnie z przepisami prawa.
2. Dostosowana komunikacja – kontakt z osobą z niepełnosprawnością odbywa się w sposób dostosowany do jej możliwości, z wykorzystaniem odpowiednich form porozumiewania się (np. język prosty, język migowy, komunikatory alternatywne).
3. Bezpieczne środowisko – miejsca spotkań, spowiedzi, wizyt duszpasterskich, rekolekcji i wyjazdów są organizowane tak, aby zapewnić bezpieczeństwo fizyczne, emocjonalne i prywatność tych osób.
4. Przygotowanie personelu i wolontariuszy – osoby mające kontakt z osobami z niepełnosprawnościami posiadają wiedzę i umiejętności w zakresie pracy z tą grupą, w tym rozpoznawania oznak krzywdzenia.
5. Dostępność architektoniczna i organizacyjna – działania parafii są organizowane w sposób umożliwiający udział osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem ich potrzeb w zakresie dostępności budynków, pomieszczeń i środków transportu.

Parafia podejmuje wszelkie możliwe działania, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły uczestniczyć w życiu wspólnoty na równych prawach, w warunkach zapewniających im bezpieczeństwo i poszanowanie godności.

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH ORAZ WIZERUNKU DZIECI I OSÓB BEZRADNYCH

1. Parafia przetwarza dane osobowe dzieci zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO) oraz ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.
2. Przetwarzane są wyłącznie dane niezbędne do realizacji celów duszpasterskich, formacyjnych, organizacyjnych i bezpieczeństwa. Zakres ten obejmuje m.in. imię, nazwisko, wiek, dane kontaktowe rodziców/opiekunów, informacje o stanie zdrowia jedynie w sytuacjach, gdy jest to konieczne (np. przy wyjazdach).

3. Przetwarzanie danych osobowych i wizerunku dziecka wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego. Zgoda musi określać cel, zakres i czas przetwarzania oraz możliwość jej wycofania w każdym czasie.
4. Publikacja zdjęć i nagrań z udziałem dzieci jest dopuszczalna wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych, z zastrzeżeniem, że zdjęcia dużych grup w miejscach publicznych mogą być publikowane w ramach relacji z wydarzeń parafialnych, o ile nie narusza to dóbr osobistych dziecka.
5. Bezpieczeństwo przetwarzania danych:
  - Dane przechowywane są w zamkniętych szafach lub zabezpieczonych systemach elektronicznych z ograniczonym dostępem.
  - Dostęp do danych mają jedynie osoby wyznaczone przez proboszcza, które podpisały oświadczenie o zachowaniu poufności.
  - Nośniki danych (w tym komputery, telefony, pamięci przenośne) są zabezpieczone hasłem i, jeśli to możliwe, szyfrowane.
6. Dane przechowuje się jedynie przez okres niezbędny do realizacji celu, dla którego zostały zebrane, a następnie usuwa lub anonimizuje w sposób trwały.
7. Rodzice/opiekunowie prawni mają prawo do:
  - dostępu do danych dziecka,
  - żądania ich sprostowania,
  - żądania ograniczenia przetwarzania lub usunięcia,
  - cofnięcia zgody w każdym czasie.
8. W przypadku podejrzenia naruszenia zasad ochrony danych lub wizerunku dziecka należy niezwłocznie zgłosić ten fakt Osobie Zaufania lub proboszczowi, którzy podejmą odpowiednie działania zgodnie z procedurą interwencji.

ZASADY

BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z INTERNETU I MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH W PARAFII

1. Zasady mają na celu zapewnienie bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych przez dzieci, młodzież i osoby bezradne w trakcie działań parafialnych oraz ochronę ich przed dostępem do treści szkodliwych, nielegalnych lub nieodpowiednich do wieku.
2. Dostęp do Internetu w parafii:
  - Dostęp do Internetu zapewniany przez parafię odbywa się wyłącznie w miejscach nadzorowanych przez osobę dorosłą.
  - Na urządzeniach parafialnych stosuje się oprogramowanie filtrujące i blokujące treści niepożądane, aktualizowane nie rzadziej niż raz w miesiącu.

- Dzieci i młodzież korzystają z Internetu tylko w celach związanych z formacją, nauką, rozwojem zainteresowań lub aktywnościami duszpasterskimi.

3. Korzystanie z urządzeń elektronicznych w parafii:

- Urządzenia (komputery, tablety, telefony) udostępniane w parafii są zabezpieczone hasłem i mają zainstalowane oprogramowanie chroniące przed wirusami oraz szkodliwymi treściami.
- Użytkownicy logują się na indywidualne lub grupowe konta, co umożliwia kontrolę historii działań online.
- Zabronione jest instalowanie oprogramowania, pobieranie plików lub logowanie się na prywatne konta bez zgody osoby odpowiedzialnej.

4. Ochrona prywatności w parafii:

- Nie wolno ujawniać w sieci danych osobowych dziecka, jego miejsca zamieszkania, szkoły, planu dnia czy innych informacji umożliwiających identyfikację.
- Publikacja zdjęć lub nagrań z udziałem dzieci w mediach elektronicznych wymaga pisemnej zgody rodziców/opiekunów.

5. Bezpieczna komunikacja w parafii:

- Komunikacja elektroniczna z dziećmi (np. przez e-mail, komunikatory, media społecznościowe) odbywa się wyłącznie w ramach oficjalnych kanałów parafialnych.
- Niedopuszczalne jest prowadzenie prywatnych rozmów online w godzinach nocnych lub o treści niezwiązanej z działalnością parafialną.
- Wszelkie treści kierowane do dzieci muszą być dostosowane do ich wieku i wolne od treści obraźliwych, dyskryminujących lub o podtekście seksualnym.

6. Każdy przypadek zetknięcia się z treściami nielegalnymi lub nieodpowiednimi, próbą nawiązania niebezpiecznego kontaktu lub cyberprzemocy należy niezwłocznie zgłosić Osobie Zaufania lub proboszczowi.

7. Parafia prowadzi działania edukacyjne wśród dzieci, rodziców i wolontariuszy dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu, rozpoznawania zagrożeń online oraz reagowania na niebezpieczne sytuacje.

ZASADY

PODCZAS ODWIEDZIN DUSZPASTERSKICH Z UDZIAŁEM DZIECI LUB OSÓB BEZRADNYCH

Odwiedziny duszpasterskie (tzw. kolęda) są utrwaloną tradycją Kościoła i okazją do spotkania duszpasterza z wiernymi (por. kan. 529 § 1 KPK). Zgodnie z wymogami prawa państwowego i kościelnego, parafia zapewnia dzieciom uczestniczącym w odwiedzinach pełne bezpieczeństwo, poszanowanie ich godności i ochronę przed jakąkolwiek formą krzywdy.

Odwiedziny duszpasterskie odbywają się na jeden z czterech poniższych sposobów:

1. Bezpośrednia opieka duszpasterza nad dziećmi

- Dzieci uczestniczące w odwiedzinach duszpasterskich zawsze pozostają pod opieką duszpasterza. Nie poruszają się samodzielnie.
- Wraz z duszpasterzem wchodzi do domów, śpiewają kolędy, uczestniczą w modlitwach i oczekują na opiekuna podczas jego rozmów z rodziną.
- Podczas odwiedzin duszpasterskich dziecko nie może uczestniczyć samodzielnie. W każdej sytuacji powinno towarzyszyć co najmniej jedno inne dziecko.

2. Obecność innego dorosłego opiekuna

- Wśród dzieci biorących udział w odwiedzinach powinna znajdować się przynajmniej jedna osoba pełnoletnia (np. ministrant, Marianka, szafarz, kościelny) sprawująca nad nimi opiekę.
- Taka osoba musi przedstawić księdzu proboszczowi zaświadczenie z Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym oraz zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego, chyba że parafia już dysponuje odpowiednią dokumentacją.
- Podczas odwiedzin duszpasterskich dziecko nie może uczestniczyć samodzielnie. W każdej sytuacji powinno towarzyszyć co najmniej jedno inne dziecko.

3. Opieka rodzica lub opiekuna prawnego

- Wśród dzieci przebywają ich rodzice lub opiekunowie prawni i oni chodzą z nimi podczas odwiedzin duszpasterskich.
- Jeśli opiekę nad dziećmi podczas odwiedzin sprawują ich rodzice lub opiekunowie prawni, nie jest wymagane przedkładanie zaświadczeń.
- Podczas odwiedzin duszpasterskich dziecko nie może uczestniczyć samodzielnie. W każdej sytuacji powinno towarzyszyć co najmniej jedno inne dziecko.

4. Tradycyjne odwiedziny duszpasterskie

Proboszcz parafii, zachowując tradycję parafii i troszcząc się o bezpieczeństwo dzieci zanim rozpocznie odwiedziny duszpasterskie dokonuje sam lub przez duszpasterza posługującego w parafii następujących czynności:

1. Przeanalizowanie miejsc potencjalnie niebezpiecznych w naszej parafii

Przed rozpoczęciem odwiedzin duszpasterskich lub podobnych wizyt, zostanie przeprowadzona analiza miejsc potencjalnie niebezpiecznych. Rozważone zostanie także, czy posyłanie dzieci do tych lokalizacji jest odpowiedzialne. W przypadku zidentyfikowania możliwego zagrożenia, postanawia się, że dzieci nie będą odwiedzać tych części parafii – wizyty w takich miejscach będą realizowane wyłącznie przez duszpasterza. Wyniki tej analizy nie będą komunikowane wiernym parafii.

2. Spotkanie z rodzicami lub opiekunami prawnymi dzieci uczestniczących w odwiedzinach parafialnych

Podczas spotkania należy:

- a. Przedstawić tradycję odwiedzin duszpasterskich.
- b. Omówić potencjalne niebezpieczeństwa i na podstawie Standardów Ochrony Dzieci omówić możliwe formy przemocy jakie mogą wystąpić, kodeks zachowań

dozwolonych i niedozwolonych oraz procedury postępowania w przypadku zaistnienia sytuacji krzywdy.

- c. Zwrócić rodzicom uwagę, że z duszpasterzem może iść minimum dwoje dzieci. W przypadku nieobecności jednego z dwojga dzieci, dziecko przybyłe nie może iść samo z duszpasterzem, musi wrócić do domu.
- d. Przeprowadzić rozmowę z rodzicami lub opiekunami prawnymi, odpowiadając na ich pytania.

3. Oświadczenie od rodziców lub opiekunów prawnych

Od rodziców lub opiekunów prawnych należy zebrać oświadczenie potwierdzające ich świadomość dotyczącą odwiedzin duszpasterskich oraz zgodę na uczestnictwo ich dzieci w tych wizytach (**Załącznik 6**).

4. Spotkanie z dziećmi uczestniczącymi w odwiedzinach duszpasterskich

Podczas spotkania należy:

- a. Wyjaśnić dzieciom, jak wygląda tradycja odwiedzin duszpasterskich.
  - b. Omówić potencjalne niebezpieczeństwa i na podstawie Standardów Ochrony Dzieci przedstawić możliwe formy przemocy jakie mogą wystąpić, kodeks zachowań dozwolonych i niedozwolonych oraz procedurę postępowania w przypadku krzywdy.
  - c. Pouczyć dzieci, że nie mogą chodzić same. Minimum dwie osoby na jednego duszpasterza.
  - d. Przeprowadzić rozmowę z dziećmi i odpowiadać na ich pytania.
  - e. Pouczyć dzieci, aby podczas odwiedzin miały przy sobie naładowany telefon komórkowy z zapisanymi numerami rodziców lub opiekunów prawnych, duszpasterza opiekującego się dziećmi oraz numer alarmowy 112.
  - f. Wyjaśnić czym jest numer alarmowy 112 i pouczyć w jakich przypadkach należy dzwonić pod ten numer oraz omówić obowiązkowe dane jakie należy podać:
    - imię i nazwisko;
    - lokalizacja zdarzenia (dokładny adres lub punkt orientacyjny);
    - charakter zdarzenia (co się stało i kto jest poszkodowany);
    - pozostać na linii z operatorem do momentu aż on sam się rozłączy.
5. Podczas odwiedzin duszpasterskich dziecko nie może uczestniczyć samodzielnie. W każdej sytuacji powinno towarzyszyć co najmniej jedno inne dziecko.

EDUKACJA DZIECI ORAZ OSÓB BEZRADNYCH W OCHRONIE SWOICH GRANIC

„Edukacja to szczepionka na przemoc” przekonywał Edward James OLMOS. Jednym ze sposobów zapobiegania wykorzystaniu jest kształtowanie świadomości dzieci. W parafii istnieje możliwość zadbania o taką edukację. Szkolenia, na przykład w konwencji warsztatów, powinny prowadzić osoby odpowiednio do tego przygotowane. Powinny one obejmować formację dzieci do reagowania poprzez asertywne zachowanie oraz informowanie odpowiednich osób dorosłych w sytuacjach, w których są świadkami lub doświadczają od dorosłych albo innych dzieci jakiegokolwiek krzywdy (fizycznej, seksualnej, słownej,

emocjonalnej itd.). Do takiej krzywdy między innymi należy:

- pozostawianie dzieci bez opieki;
- okazywanie niechcianej czułości;
- próby nawiązywania kontaktu w miejscach odosobnionych;
- epatowanie nagością oraz zapraszanie, zwłaszcza indywidualnie, do miejsc takich jak sauna;
- przekraczanie granic nienaruszalności cielesnej;
- zbyt intensywne dążenie do osobistego kontaktu;
- infantylne zachowania opiekunów;
- prowokacja i wciąganie w sytuacje dwuznaczne;
- prezentowanie nieodpowiednich i wulgarnych treści (zwłaszcza materiałów o charakterze erotycznym, pornograficznym, obrazujących przemoc lub w inny sposób przyczyniających się do dyskomfortu);
- nadmierne i indywidualne obdarowywanie prezentami, zwłaszcza w sposób niedostosowany do wieku lub relacji z dzieckiem i inne formy faworyzowania;
- brak empatii i wrażliwości na potrzeby dzieci;
- proponowanie, używanie alkoholu lub środków psychoaktywnych i podobnych substancji lub bycie pod ich wpływem.

SZKOLENIA I STAŁE WSPARCIE OSÓB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROFILAKTYKĄ

Ochrona przed krzywdzeniem wpisana jest w misję Kościoła katolickiego powierzoną mu przez Pana. Dlatego każdy przełożony w Kościele, osoby uczestniczące w jego misji przez pracę i zaangażowanie duszpasterskie czy pracę z dziećmi i osobami bezradnymi powinni posiadać potrzebną wiedzę na temat ochrony dzieci i osób bezradnych przed przemocą i dzielić się nią z rodzicami i dziećmi.

1. Do zadań z udziałem dzieci i osób bezradnych dopuszcza się wyłącznie osoby, które ukończyły szkolenie wstępne prowadzone przez proboszcza parafii i potwierdziły znajomość standardów (**Załącznik 2**). Obowiązek dotyczy pracowników, wolontariuszy, podwykonawców oraz osób epizodycznie zaangażowanych (np. prowadzących warsztaty), jeżeli mogą mieć kontakt z dziećmi lub osobami bezradnymi. Szkolenie wstępne odbywa się przed pierwszym kontaktem z dzieckiem lub osobą bezradną.
2. Szkolenie wstępne (min. 2 godz.) obejmuje:
  - podstawy prawne, definicje przemocy i oznaki krzywdzenia;
  - strategie sprawców;
  - bezpieczną komunikację oraz rozmowę interwencyjną z dzieckiem, osobą bezradną

lub dorosłym;

- ścieżki zgłoszeń (wewnętrznych i zewnętrznych), dokumentowanie, ochrona zgłaszających;
- zagrożenia online i bezpieczeństwo cyfrowe;
- specyfikę działań parafialnych (liturgia, grupy, wyjazdy, wypoczynek, sport);
- ćwiczenia scenariuszowe.

Szkolenia odświeżające (min. 2 godz., co 12–24 mies.) zawierają aktualizacje prawne, ćwiczenia reakcji i tematyczne moduły (np. bezpieczeństwo w Internecie, wyjazdy).

3. Wszyscy pracownicy i wolontariusze w parafii otrzymują potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących w parafii – kodeksie zachowań, procedurach związanych z interwencją i zgłoszeniem. Szkolenie może prowadzić osoba odpowiedzialna za prewencję w parafii.
4. Pracownicy i wolontariusze pełniący funkcje wychowawcze lub formacyjne dodatkowo otrzymują potrzebną wiedzę dotyczącą:
  - rodzajów przemocy (w tym przemocy rówieśniczej);
  - rozpoznawania oznak przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
  - strategii działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
  - rozmowy z dzieckiem/nastolatkiem/osobą bezradną na temat krzywdy;
  - rozmowy z dorosłymi (gdy ktoś pracuje z grupą dorosłych) dotyczącą przemocy;
  - zagrożeń i ochrony przed szkodliwymi treściami w Internecie;
  - innych zaleceń obowiązujących w danej placówce/miejsu duszpasterskim.
5. Każda osoba pracująca z dziećmi i osobami bezradnymi co 12-24 miesiące uczestniczy w szkoleniu z zakresu prewencji. Treść tych szkoleń przygotowana jest przez osobę odpowiedzialną w diecezji lub zakonie za prewencję. Osoba taka powinna otrzymać zaświadczenie o ukończonym szkoleniu.
  - Duszpasterze w zakresie ochrony dzieci i osób bezradnych uczestniczą w szkoleniach prowadzonych podczas konferencji rejonowych dla duchowieństwa oraz w trakcie kursów formacyjnych.
  - Osoby Zaufania biorą udział w corocznych szkoleniach organizowanych przez osobę odpowiedzialną za prewencję w danej diecezji lub zakonie.
  - Pozostałe osoby, przed rozpoczęciem pracy z dziećmi lub osobami bezradnymi, przechodzą szkolenie prowadzone przez proboszcza parafii.
6. Szkolenia prowadzą odpowiednio przygotowane i kompetentne w dziedzinie ochrony dzieci i osób bezradnych osoby, które są delegowane przez diecezję lub zakon do pełnienia takich zadań. Osoby te posiadają udokumentowane przygotowanie z tego zakresu (certyfikat lub studia podyplomowe, szkolenie w Centrum Ochrony Dziecka, doświadczenie w pracy z dziećmi).
7. Osoby odpowiedzialne za prewencję w parafii poza wiedzą z pkt 1 i 2 powinny mieć także wiedzę na temat:
  - budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami Kościoła i ustaw państwowych (obecnie tzw. „Ustawa Kamilka” i Krajowy Plan Przeciwdziałania Przemocy Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023-2026 oraz Wytyczne KEP, dokument prewencji KEP);
  - podstawowych procedur prawnych (kanonicznych i przewidzianych przez Kodeks

- karny);
  - czynników ryzyka i czynników ochronnych;
  - sposób współpracy międzyinstytucjonalnej (z policją, MOPS, szkołami, kuratorami, sądami);
  - funkcjonowania w środowisku lokalnym placówek pomocowych;
  - procedur ustalonych dla danej parafii.
8. Za szkolenie tych osób odpowiada osoba odpowiedzialna za prewencję w danej diecezji lub zakonie. Na szkolenie zaprasza osoby posiadające kompetencje potwierdzone odpowiednim dokumentem.
  9. Każda osoba pracująca z dziećmi i osobami bezradnymi powinna otrzymać zaświadczenie o udziale w szkoleniu.
  10. Osoba odpowiedzialna za prewencję w diecezji lub zakonie prowadzi Rejestr szkoleń zawierający: datę, program, nazwisko prowadzącego, listę uczestników, formę weryfikacji wiedzy (np. test, zadania scenariuszowe) i potwierdzenie udziału. Dane przetwarzane są zgodnie z RODO; okres przechowywania: 5 lat od szkolenia. Dostęp do rejestru mają wyłącznie osoby upoważnione.
  11. Po każdym szkoleniu uczestnicy wypełniają krótką ankietę ewaluacyjną; wnioski są wprowadzane do planu szkoleń. Wyniki są omawiane na spotkaniach diecezjalnych, a plan szkoleń aktualizowany na tej podstawie.
  12. Osobom odpowiedzialnym za prewencję zapewnia się stałe wsparcie merytoryczne: dostęp do konsultacji eksperckich (telefon/mail), superwizję przypadków co najmniej raz na kwartał oraz coroczne spotkanie formacyjno-koordynacyjne na poziomie diecezji.
  13. Osoby odpowiedzialne za prewencję w danej parafii uczestniczą raz w roku w spotkaniu odpowiedzialnych za prewencję w danej diecezji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZGŁOSZENIA KRZYWDY

1. W parafii osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń dotyczących krzywdy jest proboszcz parafii i Osoba Zaufania. Osoby te współpracują z Delegatem Biskupa ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży oraz Koordynatorem ds. Prewencji w Ochronie Małoletnich i Bezradnych.
2. Każda osoba, która chce zgłosić krzywdę osobie odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń w parafii, może to uczynić na dwa sposoby:
  - zgłosić się do wyznaczonych osób i poinformować o chęci spotkania w celu zgłoszenia krzywdy;
  - wysłać wiadomość e-mail na adres parafii lub adres Osoby Zaufania (adres dostępny w ogłoszeniach parafialnych, na stronie parafii oraz w gablocie parafialnej).
3. Spotkanie w celu zgłoszenia krzywdy odbywa się w pomieszczeniu odpowiednio

przygotowanym w celu przyjęcia takich informacji.

4. Osoba, która przyjęła zgłoszenie dotyczące krzywdy, ma obowiązek sporządzić notatkę służbową (**Załącznik 3**).
5. Wszelkie pisma dotyczące zgłoszenia krzywdy, jak i podjętych działań są archiwizowane w kancelarii parafialnej. Dostęp do tych dokumentów mają wyłącznie proboszcz parafii, Osoba Zaufania, Delegat Biskupa ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży oraz Koordynator ds. Prewencji w Ochronie Małoletnich i Bezradnych.
6. W przypadkach przemocy fizycznej bądź seksualnej, gdy sprawcą jest osoba dorosła lub dziecko, należy zgłosić ten fakt do Delegata Biskupa ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży i w porozumieniu z nim zgodnie z prawem do organów ścigania.
7. Gdy sprawa dotyczy niewłaściwego zachowania osób świeckich zatrudnionych w parafii bądź wolontariuszy, sprawę należy zbadać i podjąć adekwatne kroki w zależności od tego, czego dotyczyło to zachowanie. W każdym przypadku trzeba porozmawiać z tą osobą i jeśli zajdzie taka potrzeba, to okresowo lub stale wycofać ją z pracy duszpasterskiej.
8. Jeśli niewłaściwe zachowanie dotyczy dziecka, należy o tym zawiadomić jego rodziców i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.
9. Jeśli sprawa dotyczy niewłaściwych zachowań między dziećmi, należy niezwłocznie zawiadomić rodziców dzieci i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.
10. Każda informacja o niewłaściwym zachowaniu powinna być traktowana poważnie, gdyż jest działaniem prewencyjnym.
11. Każda osoba dorosła zaangażowana w pracę duszpasterską, która uzyska informację o przemocy bądź sama nabierze podejrzenia jej wystąpienia, ma obowiązek podjąć odpowiednie działania. Zgodnie z art. 304 k.p.k. istnieje społeczny obowiązek zawiadomienia organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Natomiast w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstw wymienionych w art. 240 k.k., w szczególności przestępstw przeciwko wolności seksualnej małoletnich, każda taka osoba ma prawny obowiązek niezwłocznego powiadomienia prokuratora lub Policji.
12. Tożsamość osoby dokonującej zgłoszenia oraz dziecka lub osoby bezradnej, której zgłoszenie dotyczy, jest objęta pełną poufnością. Dane te mogą być ujawnione wyłącznie Delegatowi Biskupa ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży, Koordynatorowi ds. Prewencji w Ochronie Małoletnich i Bezradnych, organom ścigania, sądowi lub innym instytucjom uprawnionym na mocy prawa.
13. Parafia przyjmuje i rozpatruje także zgłoszenia anonimowe.

PROCEDURY INTERWENCJI W SYTUACJI ZGŁOSZENIA KRZYWDY

Celem procedury jest niezwłoczne przerwanie krzywdy, zapewnienie ochrony dziecku lub osobie bezradnej, dokonanie właściwego zgłoszenia oraz prowadzenie pełnej i rzetelnej

dokumentacji. Każda osoba dorosła zaangażowana w działalność duszpasterską zobowiązana jest do postępowania zgodnie z poniższymi zasadami.

1. Przyjęcie zgłoszenia

- Zgłoszenie przyjmowane jest w warunkach zapewniających poczucie bezpieczeństwa i poszanowania godności osoby zgłaszającej. Niedopuszczalne jest prowadzenie rozmowy w prywatnym mieszkaniu.
- Osoba przyjmująca zgłoszenie wysłuchuje treści w sposób uważny, bez prowadzenia dochodzenia i bez zadawania pytań sugerujących. Nie dopuszcza się konfrontowania osoby zgłaszającej z osobą wskazaną jako sprawca.
- Osoba przyjmująca zgłoszenie informuje zgłaszającego o dalszych krokach, dziękując za okazane zaufanie i wskazując, że sprawa zostanie przekazana właściwym podmiotom (proboszczowi, Delegatowi Biskupa ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży, Koordynatorowi ds. Prewencji).
- Zgromadzone informacje podlegają zasadzie poufności i nie mogą być udostępniane osobom nieuprawnionym.
- Osoba przyjmująca sporządza notatkę służbową obejmującą wyłącznie fakty: kto, co, gdzie, kiedy, ewentualni świadkowie, a także opis podjętych działań. Notatka powinna zostać podpisana i zabezpieczona zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.
- Minimalny zakres notatki obejmuje: datę, godzinę i miejsce sporządzenia, dane osoby zgłaszającej, dane osoby pokrzywdzonej, dane osoby wskazanej jako sprawca (jeżeli są znane), opis zdarzenia, ewentualnych świadków, podjęte czynności oraz podpis osoby sporządzającej.

2. Ocena ryzyka i natychmiastowe działanie

- W przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia albo ryzyka powtórzenia krzywdy należy niezwłocznie uruchomić procedury ochronne: zapewnić obecność osoby dorosłej, zabezpieczyć bezpieczną przestrzeń oraz wezwać odpowiednie służby ratunkowe.
- Jeżeli zgłoszenie dotyczy przestępstw przeciwko wolności seksualnej małoletnich (art. 240 k.k.), powstaje obowiązek prawny niezwłocznego powiadomienia organów ścigania.

3. Przekazanie sprawy i podział ról

- Osoba Zaufania przyjmuje zgłoszenie, sporządza dokumentację i niezwłocznie przekazuje ją proboszczowi.
- Proboszcz przekazuje sprawę Delegatowi lub Koordynatorowi diecezjalnemu, konsultuje treść zawiadomienia, zabezpiecza dowody (dokumenty, wiadomości elektroniczne, zapisy rozmów) oraz prowadzi rejestr zdarzeń.
- W przypadku wydarzeń duszpasterskich decyzje operacyjne podejmuje Odpowiedzialny za prewencję, we współpracy z Osobami Zaufania i zespołem pomocniczym, dbając o rozdzielenie stron i zapewnienie bezpieczeństwa uczestników.

4. Odsunięcie i zawiadomienie

- W przypadku gdy osobą wskazaną jako sprawca jest:
  - uczestnik/rówieśnik – następuje rozdzielenie stron, zakaz kontaktu, poinformowanie rodziców lub opiekunów prawnych oraz uruchomienie procedur prawnych;
  - wolontariusz, animator lub pracownik – osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od pracy z dziećmi, a sprawa przekazana zostaje odpowiednim organom i do kanału diecezjalnego;
  - duszpasterz – sprawa niezwłocznie przekazywana jest Delegatowi Biskupa oraz organom państwowym.

- Zawiadomienie organów ścigania następuje niezwłocznie po uzyskaniu wiarygodnej informacji o popełnieniu przestępstwa należącego do katalogu ustawowego.
5. Dokumentacja i ochrona danych
    - Notatki i dowody traktowane są jako dane wrażliwe i procesowe. Muszą być przechowywane w sposób zabezpieczony, zgodny z przepisami RODO.
    - Rejestr zdarzeń prowadzony jest przez proboszcza w oparciu o obowiązujący wzór.
  6. Informowanie i wsparcie
    - Osoba pokrzywdzona i zgłaszający otrzymują informacje o podjętych krokach w zakresie, w jakim nie narusza to poufności postępowania.
    - Parafia zapewnia osobie pokrzywdzonej wsparcie emocjonalne, duszpasterskie i w miarę możliwości, specjalistyczne.
  7. Ramy czasowe
    - Niezwłocznie – przerwanie zagrożenia, sporządzenie notatki, przekazanie sprawy proboszczowi.
    - Niezwłocznie – konsultacja treści zawiadomień, decyzje dotyczące odsunięcia wskazanej osoby, przekazanie materiałów do Delegata Biskupa ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży lub do Koordynatora ds. Prewencji w Ochronie Małoletnich i Bezradnych.
    - Niezwłocznie – formalne zawiadomienie organów ścigania, dokonanie wpisu w rejestrze zdarzeń, opracowanie planu wsparcia dla osoby pokrzywdzonej.
  8. Wydarzenia i wyjazdy parafialne

Podczas wyjazdów i spotkań parafialnych odpowiedzialność za interwencję ponosi Zespół Prewencyjny, który działa zgodnie z niniejszą procedurą. W skład zespołu wchodzi Odpowiedzialny za prewencję, Osoby Zaufania oraz osoby wspierające porządek i bezpieczeństwo.

9. Zakazy

W ramach procedury zabrania się w szczególności:

- konfrontowania osoby zgłaszającej z osobą wskazaną jako sprawca,
- prowadzenia nieformalnych dochodzeń,
- zadawania pytań sugerujących,
- ujawniania treści zgłoszenia osobom postronnym,
- przechowywania dokumentacji w miejscach niezabezpieczonych,
- przesyłania dokumentów prywatnymi komunikatorami.

POMOC OSOBOM SKRZYWDZONYM

1. Każda osoba, która mówi o doświadczanej przez siebie krzywdzie, powinna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie wysłuchana.
2. Pomoc osobie skrzywdzonej należy organizować w porozumieniu z diecezjalnym Duszpasterzem Osób Skrzywdzonych w diecezji.
3. Osoba skrzywdzona powinna otrzymać informację o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie parafii lub poza nią.

4. W sytuacji, gdy osoba wskazana jako sprawca jest kapłanem lub inną osobą zaangażowaną w parafii, należy jak najszybciej zapewnić bezpieczeństwo osobie skrzywdzonej (np. przez niedopuszczanie do niej osoby wskazanej lub podejrzanej o krzywdę). Następnie należy jej udzielić pomocy, jakiej potrzebuje. Osoby poszkodowane nie powinny być obciążane kosztami udzielanej im pomocy.
5. Troska duszpasterska wobec osoby skrzywdzonej i jej bliskich polega przede wszystkim na życzliwym wysłuchaniu i pomocy w odbudowaniu jej więzi z Bogiem i zaufania do Kościoła. Jeśli osoba skrzywdzona należała do jakiejś grupy parafialnej, również inni uczestnicy tej grupy powinni otrzymać pomoc duszpasterską i ewentualnie psychologiczną.
6. Jeśli osobą skrzywdzoną jest dziecko, pomoc powinna otrzymać również jego rodzina.
7. Parafianie powinni być we właściwy sposób poinformowani o tym, co się wydarzyło oraz otrzymać stosowną pomoc. Należy przy tym zachować zasadę ochrony dobrego imienia osoby skrzywdzonej.
8. Jeśli zgłoszenie dotyczy przestępstwa określonego w prawie karnym i/lub kanonicznym, osoba przyjmująca zgłoszenie postępuje zgodnie z procedurami zawartymi w Wytycznych KEP.
9. Jeśli zgłoszenie dotyczy innej krzywdy czy niewłaściwego zachowania, osoba zgłaszająca otrzymuje informację o podjętych w sprawie krokach.
10. Wszelkie działania i uzyskane informacje objęte są zasadą poufności, ale osoby skrzywdzonej nie wolno zobowiązywać do zachowania tajemnicy.

POMOC SPRAWCY

1. Do parafii mogą należeć osoby, które są oskarżone o różne przestępstwa bądź mają wyrok w zawieszeniu lub wróciły do środowiska po odbytych wyroku. **Nie mogą** one pracować z dziećmi, natomiast powinny zostać objęte pomocą duszpasterską.
2. W sytuacji, gdy oskarżonym jest dziecko, należy współpracować z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi w takim zakresie, w jakim jest to możliwe i potrzebne. Ich również należy otoczyć opieką duszpasterską.
3. W sytuacji, gdy osobą oskarżoną jest kapłan lub osoba konsekrowana, należy zastosować się do wskazań uzyskanych od biskupa miejsca lub przełożonych. Wobec takiej osoby podejmuje się kroki przewidziane przez Wytyczne KEP.
4. Gdy osobą oskarżoną jest świecki pracownik lub wolontariusz parafialny, należy odsunąć taką osobę od podejmowanej pracy na czas wyjaśnienia sprawy lub do czasu decyzji prokuratury oraz objąć ją opieką duszpasterską.
5. W procesie wyjaśnienia sprawy oraz w podawaniu informacji należy również zadbać o zachowanie ochrony dobrego imienia domniemanego sprawcy.
6. W przypadku zaistnienia fałszywego oskarżenia, jeśli zarzuty nie zostaną potwierdzone, a oskarżenie znane było osobom postronnym, należy przekazać im oficjalną informację o niewinności oskarżonego w formie komunikatu biskupa miejsca lub delegata.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Standardy Ochrony Dzieci w Duszpasterstwie Parafialnym wchodzi w życie z dniem ich podpisania przez księdza proboszcza.

Sposób ogłoszenia i udostępnienia dokumentu:

1. Informacja o przyjęciu Standardów zostaje ogłoszona podczas ogłoszeń parafialnych w pierwszą niedzielę po ich podpisaniu.
2. W tej samej niedzielę podawana jest również wiadomość o miejscu, w którym wierni mogą zapoznać się z treścią dokumentu.
3. W gablocie parafialnej umieszczona jest informacja wskazująca, gdzie dostępny jest pełny tekst Standardów.